

ONLINE ŠKOLENIE V OBLASTI OCHRANY OVZDUŠIA – SEMINÁR III 9.11.2023

LIFE IP – Zlepšenie kvality ovzdušia

Dňa 9.11.2023 sa uskutočnil online seminár pre zástupcov samospráv k problematike nového zákona č. 146/2023 Z. z. o ochrane ovzdušia. Seminára sa zúčastnilo 204 zástupcov mies a obcí, okresných úradov a odbornej verejnosti. Lektormi seminára boli odborní pracovníci MŽP SR z odboru ochrany ovzdušia a Slovenskej inšpekcie životného prostredia. Na seminári odzneli nasledovné témy:

1. Zákazy a povinnosti prevádzkovateľov vybraných osobitných činností a malých zdrojov znečisťovania ovzdušia
2. Štátny dozor a riešenie podnetov obcou
3. Kontrola malých spaľovacích zariadení, správne delikty a rozkazné konanie

V rámci seminára prebehla diskusia, na ktorej odznelo množstvo otázok a odpovedí. Vybrané **otázky** (obec) a odpovede (MŽP SR):

1. **Aký je postup v prípade, ak FO prevádzkuje malé spaľovacie zariadenie bez súhlasu orgánu ochrany ovzdušia?**

Ak malý zdroj, čiže malé spaľovacie zariadenie prevádzkované FO (rodinný dom) v povoľovacom procese nemal vydaný súhlas orgánu ovzdušia, dodatočne sa takýto súhlas nevydáva. Daná stavba bola už povolená a daná do užívania príslušným stavebným úradom. Takéto zdroje sa považujú za povolené. V zmysle zákona o ochrane ovzdušia sa nič dodatočne nevydáva pokiaľ ide o malé spaľovacie zariadenie s menovitým tepelným príkonom do 0,1 MW určené na vykurovanie domácnosti (§ 26 ods. 9).

2. **Ak občan, ktorý dal podnet nie je spokojný s výsledkom, aké má možnosti?**

Ak občan nie je spokojný s postupom konania príslušného orgánu ochrany ovzdušia, môže podať sťažnosť v zmysle zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach.

3. **Ak pri kolaudácii občan podal žiadosť na trvalé užívanie MZZO, predloží preskúšanie komína od kominára s tým, že zatiaľ má pripojenie bez spotrebiča (áno aj také občania dokladujú), tak postup by bol aký? Domnievam sa, resp. by som to spravila tak, žiadať až vtedy, kedy naozaj reálne spotrebič zakúpi a bude ho chcieť osadiť a uviesť do prevádzky. V tom prípade, ale platilo, že to už ide mimo kolaudačného konania (predtým vydané kolaudačné rozhodnutie bez nášho stanoviska) a teda uvedenie do užívania by bolo OOO iba oznámené? Nakoľko by to bolo do 01 MW? Dobré tomu rozumiem?**

Stavbu nie je možné skolaudovať, ak nemá zabezpečený zdroj tepla. Súhlas na užívanie sa vydáva iba na reálne nainštalované spaľovacie zariadenie určené na vykurovanie domácnosti. Ak by sa jednalo o doplnkový tepelný zdroj, bol stavebné povolený ale bez spotrebiča, tak občan ma za povinnosť oznámiť nainštalovanie malého spaľovacieho zariadenia obci podľa § 26 ods. 9 zákona o ochrane ovzdušia.

4. **Osobitná činnosť – štiepkovanie – tým sa myslí aj malý štiepkovací (mobilný), ktorý sa používa pri orezoch stromov? Ak orezy realizuje obec, komu oznamuje?**

Áno, tento typ zariadenia patrí do vybranej osobitnej činnosti. Z hľadiska obce, je nutné aby orgán ochrany ovzdušia (oddelenie obce) vedel o vykonávaní takejto činnosti. Jednotlivé oddelenia/zložky obce musia medzi sebou komunikovať.

5. Čo ma byť obsahom prevádzkovej evidencie malého zdroja?

Prevádzkovateľ PO prevádzkuje spaľovacie zariadenie:

1. Evidencia spotreby palív
2. Evidencia o vykonaných revíziách malých spaľovacích zariadení
3. O kontrole komína a o jeho čistení

Prevádzkovateľ PO prevádzkuje technologické zariadenie:

1. Evidencia o spotrebe materiálov, surovín
2. Kontrola o údržbe technologických zariadení

6. Ak som správne rozumela všetky namontované malé zdroje v domoch (staré domy) teda nemajú kolaudačné rozhodnutia sa nedajú kontrolovať, prípadne postihovať pri sťažnostiach občanov pri nesprávnom kúrení (zápach, dym) ?

Kontrola sa dá vykonať v prípade podania podnetu podľa § 51 zákona č. 146/2023 Z. z. o ochrane ovzdušia, ktorý sa týka kontroly malých spaľovacích zariadení.

7. Ak si občan, ktorý podáva podnet, na svoje náklady zabezpečí meranie tmavosti dymu prostredníctvom oprávnenej osoby, môže to použiť ako dôkazový materiál pri podnete?

Áno, je to možné použiť ako dôkazový materiál.

8. Bude možné vykonať kontrolu FO, ktoré prevádzkujú malé spaľovacie zariadenie mimo úradných hodín?

Nie je to ešte doriešené. Závisí to od vnútorných predpisov orgánov.

9. Ak nie je pri kontrole prítomný úradne platný vlastník, sú tam ubytovaní viacerí, podľa čoho určím, ktorá je kontrolovaná osoba?

Kontrola by mala byť adresovaná prevádzkovateľovi malého zdroja znečisťovania ovzdušia, t. j. osobe ktorá má oprávnenie na prevádzkovanie, v tomto prípade, kto tam býva, užíva dom.

10. Môže občan, ktorý podáva podnet na inú FO, vyžiadať od obce kópiu záznamu z kontroly u FO, na ktorú bol podaný podnet?

Občan bude informovaný o výsledku kontroly v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií)

11. Na podanie námietok ku kontrolným zisteniam v protokole o výsledku kontroly (by nebola určená doba do 10 dní), do akej doby všeobecne platí možnosť podania námietky občanom?

Pokiaľ sa doručuje protokol o výsledku kontroly podľa § 50 ods. 3 zákona o ochrane ovzdušia musí obsahovať poučenie o práve kontrolovanej osoby podať námietky ku kontrolným zisteniam v určenej lehote, ktorá nesmie byť kratšia ako desať pracovných dní.

12. Vedela by nám SIŽP zaslať aj nejaké vzory na uloženie opatrení na nápravu, uloženie pokuty a podobne?

SIŽP nie je metodický orgán, to by malo byť v kompetencii MŽP SR. MŽP SR bola na ZMOS, Úniu miest SR a okresné úrady zaslaná informácia pre obce k výkonu ustanovenia § 51 ods. 3 zákona o ochrane ovzdušia so žiadosťou o preposlanie na obce. Súčasťou informácie sú vzory listov pre obce.

13. Ak má prevádzkovateľ vydané integrované povolenie na prevádzku veľkého zdroja ZO – chov hydiny a sťažnosti na zápach pri vývoze hnoja pretrvávajú, je potrebné zo strany obce vyzvať prevádzkovateľa na vypracovanie plánu riadenia zápachu ?

Kompletným orgánom na riešenie plánu riadenia zápachu je v tomto prípade SIŽP, ktorá povoľuje prevádzky podľa zákona č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

14. Je možné považovať za podnet aj email od FO, kde občan nie je podpísaný, čiže anonym?

Podnet môže byť podaný aj anonymne ale vhodne však je mať riadne zadokumentovaný podnet od koho na koho atď. Podnet má obsahovať dôvodné podozrenie. Obec by mala prešetriť každý podnet.

15. Ale v prípade, že príde mailom podnet, tak obec vec nemá riešiť? Pokiaľ viem, tak potvrdenie podania, zaslaného mailom, je nutné potvrdzovať osobne podpisom alebo poštou výhradne pri sťažnosti podľa zákona o sťažnostiach a áno ak začne správne konanie, tak v takom prípade presne sa postupuje podľa §19 správneho poriadku, Ale nemám vedomosť o tomu, že sa to týka už podnetu.

Obec takýto podnet môže kvázi zobrať za „svoj“ a začať šetrenie na základe už vlastného podnetu.

16. Čo presne znamená, že obec sa rozhoduje na základe vlastného podnetu vo veci obmedzenia alebo zastavenia zdroja?

Na základe vlastného podnetu znamená že obcou bol vykonaný dozor podľa § 47 - § 50 zákona o ochrane ovzdušia, v rámci ktorého musia byť jednoznačne skonštatované na základe čoho a prečo sa pristúpi k obmedzeniu alebo zastaveniu prevádzky. Takýto úkon musí byť náležite odôvodnený, nakoľko dochádza aj k možným ekonomickým stratám prevádzky. V tomto smere sa prevádzkovateľ môže náležite brániť.

17. Zastavenie a obmedzenie sa týka len MZZO prevádzkované PO a FO – podnikanie?

Áno.

18. Poverenie na výkon kontroly, ktorú vykonáva obec, vydáva kto? Inšpekcia?

Poverenie vydáva nadriadený k referentovi, ktorý fyzicky vykonáva kontrolu. Poverenie nemôže vydať iný organ orgánu, ktorý vykonáva kontrolu.

19. V prípade opakovaného podnetu má obec požiadať o výkon kontroly SIŽP. V SR máme pomerene veľký počet obcí a domácností kde sa vykuruje tuhým palivom. V prípade nízkopríjmových skupín do kotlov napchajú hocičo. Skutočne dokáže SIŽP pokryť kontrolu ZZO u FO, alebo sa skôr spoliehame na prvé písomné upozornenie?

SIŽP v súčasnosti nedisponuje dostatočným počtom pracovníkom pre riešenie kontrol u fyzických osôb – malé spaľovacie zariadenie. Prísľub je posilnenie o 30 pracovníkov, ale obec by mala urobiť všetko preto, aby takýchto podnetov bolo čo najmenej.

20. Je niekde stanovené, aké náležitosti má obsahovať odpor?

Zákon o ochrane ovzdušia neuvádza takéto náležitosti a ani nie je dôvod, prečo by to muselo byť ustanovené.

21. Koho môže obec osloviť ešte pri odbornom dozore pri kontrole na základe podnetu občana a čo musí spĺňať ako odborná osoba – myslí sa tým kominár, krbár, prípadne niekto iný, okrem výučných listov, nejaké preškolenie poverenia, kvalifikačné skúšky zo strany MŽ atď.?

V prípade kontroly na podnet v zmysle § 51 zákona o ochrane ovzdušia, obec žiada o kontrolu iba SIŽP. Je na nej, či si prizve ku kontrole oprávnenú osobu, ktorá môže byť kominár, revízny technik a pod., avšak takáto osoba musí splniť požiadavky v zmysle zákona o ochrane ovzdušia.

22. Je potrebné spracovať nové VZN o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia ešte do konca tohto roka, a ak áno, tak z akého dôvodu? Môj kolega, ktorý sa tejto agende venuje dlhodobo, ale má ísť do dôchodku k poslednému decembru, tvrdí, že stačí, ak sa nové VZN spracuje aj v januári, resp. do 15.2.2024.

Je vhodné nové VZN o poplatkoch spracovať do konca roka, ale nikde nie je ustanovené, že musí byť prijaté do konca roka. Ak obec chce vyberať poplatky za znečisťovanie ovzdušia, môže tak urobiť len na základe schváleného VZN obce. Je to na rozhodnutí obce. Ale je potrebné si uvedomiť, že čím neskôr bude VZN schválené, tým menej času budú mať prevádzkovatelia na splnenie svojej povinnosti, čím sa znižuje právna istota prevádzkovateľov. Z tohto dôvodu je vhodné aj odložiť účinnosť VZN.

23. Je potrebné povoliť MZZ spadajúci pod povinnosť podľa § 27 ods. 1, ktorý je dlhodobo v prevádzke, napr. zistený dodatočne alebo nahlásený podnetom. V prípade, že je už napr. stavebne povolený v minulosti a nepodlieha dodatočnému stavebnému povoleniu, ako, od koho a podľa akej legislatívy získa súhlas s umiestnením predmetného zdroja alebo územnoplánovacia informáciu podľa Prílohy č. 6 ods. 4 písm. d) k zák. č. 146/2023 Z. z. Teda ide napr. aj o prevádzkovaný zdroj, ktorý bol od kolaudácie v dávnejšom čase zmenený avšak tá zmena nepodliehala stavebnému konaniu, napr. zmena plynu na olejo/drevokotol. A ako postupovať ak napr. k umiestneniu zdroja nevieme získať

územnoplánovaciú informáciu, ak takýto zdroj alebo túto podrobnosť napr. územný plán nerieši. Čo sa považuje za súhlas s umiestnením zdroja a kto ho vydáva? Ak je to súhlas podľa §26 ods. 1 písm. a) čo so zdrojom, ktorý nie je v stavebno povoloavacom procese ?

Ak je MZZO už dlhodobo v prevádzke a bol povolený alebo daný do užívania do 30.6.2023 povolenie zdroja podľa § 27 sa podľa § 27 ods. 2 písm. c) zákona o ochrane ovzdušia nevydáva, ak nedôjde k podstatnej zmene na zdroji.

Ak zdroj bol už v minulosti stavebné povolený a nepodlieha dodatočnému stavebnému konaniu, načo je potrebné získať súhlas s umiestnením predmetného zdroja, keď daný zdroj už stojí? Prílohy č. 6 ods. 4 písm. d) k zákona o ochrane ovzdušia sa týka novobudovaných stavieb

Ak stavba/zmena na MZZO nepodlieha stavebnému konaniu, pre povolenie predmetnej zmeny zariadenia na ZZO je potrebné požiadať o vydanie povolenia v rámci zmeny ZZO v zmysle § 27 ods. 13 písm. a). Žiadosť spracovať v zmysle štvrtého bodu prílohy č. 6 k zákonu o ochrane ovzdušia. Na konanie sa vzťahuje správny poplatok 15 eur. ID služby 7551. Položka podľa prílohy zákona č. 145/1995 Z. z. – 170 e): e) Konanie o vydanie povolenia na zmenu podmienok povolenia zdroja ak ide o zmenu používaných palív a surovín, technologických zariadení alebo zmenu ich využívania.39bf)

https://www.minzp.sk/files/oblasti/ovzdušie/ochrana-ovzdušia/dokumenty/spravne-poplatky-k-zakonu-ochrane-ovzdušia_2792023.pdf

V rámci užívania sa vydá súhlas podľa § 26 ods. 1 písm. c) formou rozhodnutia, nakoľko v tejto veci nekoná stavebný úrad.

V prípade ak danú oblasť nerieši územný plán, alebo obec územný plán nemá spracovaný, územnoplánovaciú informáciu by mala poskytnúť obec, či súhlasí s umiestnením daného zdroja/stavby.

Ak stavba podlieha stavebnému konaniu, súhlas z hľadiska ochrany ovzdušia pri MZZO vydáva príslušný orgán ochrany ovzdušia, ktorým je príslušná obec - § 26 ods. 4 zákona o ochrane ovzdušia.

Ak predmetná stavba nepodlieha stavebnému konaniu je potrebné mať túto informáciu v spise zadokumentovanú stanoviskom obce/príslušného stavebného úradu o tom, že daná stavba nepodlieha stavebnému konaniu, nakoľko okresný úrad ako orgán ochrany ovzdušia nemá kompetenciu k určeniu či daná stavba podlieha alebo nepodlieha stavebnému konaniu. Túto informáciu je vhodné náležite zhodnotiť v rámci povolenia zdroja podľa § 27 zákona o ochrane ovzdušia.

- 24. Otázka ohľadom chovov hospodárskych zvierat – či napr. chov hydiny/ošípaných/oviec od 1 ks FO –obyvateľom je potrebné povoliť podľa § 27 ods. 1 a následne vydať súhlas na trvalé užívanie. Keďže podľa kategorizácie ZZO by to už malo byť malým ZZO. Ide najmä o chov hospodárskych zvierat, ktoré nemusia podliehať stavebnému konaniu (jednoduché ohradníky, oplôtky, mobilné-drobné kuríny,...). Príp. ide o obnovu chovu v už v stavebne povolených chlievoch/voliéry alebo chovu v drobnej stavbe/jednoduchej stavby. Ako postupovať v prípade sťažností na menšie chovy hospodárskych zvierat obyvateľmi, teda či tieto chovy musia byť povolené podľa § 27 ods. 1, následne odsúhlasené podľa 26 ods. 1 písm. c) už od 1 ks zvieratá.**

Nie, pre chov hospodárskych zvierat pre vlastnú spotrebu v domácnosti sa nevydáva povolenie podľa § 27 ani súhlasy podľa § 26 zákona o ochrane ovzdušia, nakoľko toto je charakterizované ako osobitná činnosť. Prípadné sťažnosti/podnety je vhodné riešiť

predovšetkým dohovorom, v najkomplikovanejších prípadoch do úvahy prichádza § 127 občianskeho zákonníka.